

Lokalt byggefagsengagement i den grønne omstilling

BAT, december 2021.

Indledning

DK2020 er et forpligtende samarbejde mellem KL, Regionerne og Realdania, hvor landets kommuner kan hente rådgivning og sparring til at udvikle lokale klimahandlingsplaner ud fra en fælles metodik og et højt ambitionsniveau, der lever op til Paris-aftalen.

96 kommuner har meldt sig under fanerne for klimahandlingsplaner, og mange er allerede godt i gang og har lavet deres. Det er naturligvis dynamiske værktøjer, som skal skrues og rettes på undervejs. Derfor er det heller ikke for sent for byggefagene, lokalt i forbundenes afdelinger og i andre lokale og regionale faglige strukturer indenfor byggefagene at engagere sig med de nyvalgte byråd i forhold til at præge disse klimahandlingsplaner ud fra vores synspunkter og med vores erfaringer.

Kommunale bygninger spiller naturligvis en vigtig rolle i disse klimaplaner. Derfor vil det være helt relevant, om vi engagerer os lokalt.

Der er faktisk også flere og flere både afdelinger og tillidsfolk i virksomheder, der spørger, hvad de kan gøre som led i den grønne omstilling. I de nedenstående fire punkter er der konkrete forslag til hvad, man kan italesætte overfor den enkelte kommunes borgmester, byrådsmedlemmer og forvaltning.

1) Energirenovering af kommunale bygninger

BAT's forslag er, at alle kommunale bygninger skal **renoveres med en rate på 3 pct. af bygningsmassen årligt**. På den baggrund anbefales det, at planlægning af renoveringsindsatsen tager udgangspunkt i de igangværende kommunale initiativer i Nøgletalssamarbejdet for kommunale ejendomme og Databaseret Energiledelse.

Med udgangspunkt i disse initiativer og en forbedret energimærkning kan der gives kvalificerede og prioriterede bud på investeringsbehov og et overblik over omkostningseffektive renoveringsmuligheder. Indsatsen bør have en helhedsorienteret tilgang til bygningers ressourceoptimering, idet f.eks. et ensidigt fokus på energieffektivitet uforvarende kan betyde forringelse af luftkvaliteten i f.eks. ældre, eksisterende bygninger.

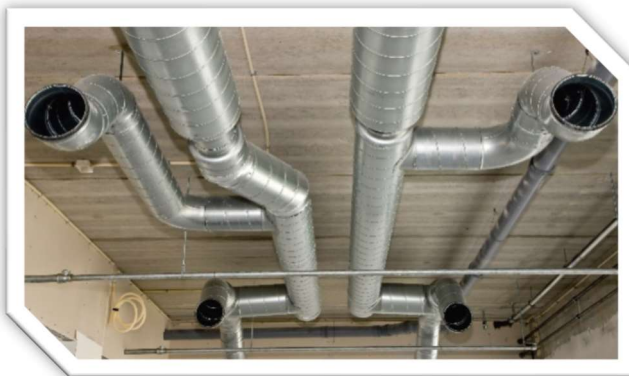
Årsagen til, at vores bygninger bruger energi, er dybest set, at vi ønsker et tilfredsstillende indeklima med varme, køling, lys, ventilation m.m. Et indeklima, som skal understøtte vores komfort og velvære – og skal sikre vores sundhed, produktivitet og indlæringsevne.

2) Styrket fokus på indeklima og de tekniske installationer

Et styrket fokus på indeklimaet er særligt vigtigt nu, da vi ønsker at accelerere renoveringen af vores eksisterende bygningsmasse frem mod 2030. Dette skyldes, at mange eksisterende bygninger ikke er designet til, eller udstyret med bygningsinstallationer, som kan sikre et godt indeklima.

Regelmæssig **inspektion af tekniske installationer** sikrer en mere optimal drift og spiller dermed også en væsentlig rolle i at sikre, at driftssystemerne over tid vedbliver at fungere efter hensigten og kan afdække, om installationerne fortsat matcher de behov, en eventuel ændret fremtidig brug af bygningen stiller.

Hermed opnås, at systemerne løbende optimeres i forhold til energiforbruget, og at installationernes funktion, f.eks. i forhold til opretholdelse af et komfortabelt og sundt indeklima, fastholdes. Inspektionsordninger skal således omfatte indeklimaforhold, og på baggrund heraf at fremkomme med anbefalinger til forbedring af indeklimaet.

3) Grøn Bolig

Grøn Bolig er et tematisk initiativ, som støtter tre pilotkommuners borgerrettede indsats lokalt for at accelerere den grønne omstilling blandt private husejere. Ambitionen er, at Grøn Bolig efterfølgende skal kunne skaleres til flere danske DK2020-kommuner.

Ca. 20 pct. af husejerne er positivt stemt for at energirenovere. Dette tal skal højere op. I Sønderborg foretog 61 pct. af alle boligejere, der modtog et **uvildigt råd fra en energivejleder**, energirenoveringer i deres bolig for i gennemsnit 153.000 kr.

Der er ingen grund til at vente. Man kan begynde allerede nu og bygge på erfaringerne fra Grøn Bolig og på erfaringerne fra Project Zero i Sønderborg.

Initiativet Grøn Bolig har til formål at understøtte kommunens bestræbelser på at indfri DK2020-klimaplanerne med særligt fokus på energirenovering og varmekonvertering i private huse. Det skal ske gennem en målrettet, koordineret og flerstrengt lokal indsats og effektive digitale værktøjer.

Målgruppen er husejere i enfamilieshuse, rækkehuse og stuehuse med energimærke D og lavere/uden og/eller med oliefy. På landsplan vurderes målgruppen at rumme 500.000–600.000 husstande svarende til 35-40 pct. af alle enfamiliesboliger i Danmark.

Målgruppens udfordringer:

- Det er en stor beslutning at energirenovere sit hus; både praktisk og økonomisk. Derfor er det en længerevarende proces fra overvejelse til implementering af tiltag.
- Det er en kompliceret "brugerrejse" for en husejer, der skal bl.a. skaffe viden om og tage stilling til tekniske løsninger, økonomi og praktik i forhold til implementeringen.

Grøn Bolig giver mulighed for at sende et tydeligt signal om vigtigheden af den grønne omstilling lokalt blandt private husejere og gennem et uvildigt råd fra en energivejleder give boligejeren en **prioriteret liste** over energiforbedringspotentialer.

4) Bynatur og grønne byrum skaber liv og klimaløsninger

Det er både visionært og udtryk for rettidig omhu, hvis landets kommuner i de kommende år vælger at hæve investeringerne i flere grønne områder i de større byer. En øget investering i bynatur betaler sig nemlig på alle parametre.

Først og fremmest understøtter en øget investering i grønne områder borgernes ønsker om velvære og trivsel. Et behov, som er steget markant gennem Corona-pandemien, hvor natur, udeliv og grønne oplevelser er blevet en integreret del af mange borgeres hverdag.

Grønne byrum fungerer som byens åndehuller og inviterer til fællesskaber, aktivitet og inklusion, som modvirker ensomhed og social isolation. Bynaturen er på den måde med til at skabe større mental og fysisk sundhed og sammenhængskraft blandt byens borgere.

Udover at parker og grønne byrum skaber levende og aktive byer for mennesker, er **bynatur også en del af løsningen på klimaudfordringerne.**

Med bynatur kan vi bruge naturens egne ressourcer konstruktivt til at skabe intelligente og bæredygtige klimaløsninger, der virker. Det gælder eksempelvis binding af CO₂, håndtering af kraftig nedbør og nedsættelse af temperaturen i byen, fordi træer og planter kaster skygge. Grønne tage er også et eksempel herpå. Desuden øger bynatur den biologiske mangfoldighed og kan bidrage til at afhjælpe biodiversitetskrisen. Et af de steder, hvor man tydeligst oplever alle disse hensyn, er i kvarteret ved Skt. Kjelds Plads i København.

5) DEN BEDSTE SKOLEREFORM HEDDER BEDRE INDEKLIMA

Hvis man for alvor vil gøre noget for indlæringen og karaktererne hos folkeskoleelever og på ungdomsuddannelserne, så er midlet at sørge for, at luftkvaliteten, temperaturen og belysningen i klasselokalerne er optimal. Dette afsnit er således en eksemplificering af forslagene i punkt 2 "Styrket fokus på indeklima og de tekniske installationer".

Det kan næppe komme som en overraskelse for nogen, at **hvis man har et ordentlig lys - og får ilt til hjernen, så går indlæringen lettere**. Derfor må det være pligtlæsning for alle kommunalpolitikere og skolebestyrelser i hele landet at sætte sig ind i problemstillingen og læse eksempelvis Realdanias publikationer om emnet.

Her dokumenteres det, hvordan godt indeklima med bedre luft og lys har en særdeles positiv påvirkning på indlæring og elevernes opnåede karakterer.

Selvom det selvfølgelig kan være fornuftigt at åbne et vindue og lufte ud i klasselokalet, så er den helt afgørende faktor faktisk den mekaniske ventilation. I både Norge og Sverige har langt flere skoler - og dermed klasselokaler – mekanisk ventilation end tilfældet er i Danmark. Undersøgelser viser, at luftkvaliteten i norske og svenske klasseværelser er markant bedre end i danske klasseværelser. Derfor er løsningen ikke bare at åbne vinduet. Den er derimod, at man får tidssvarende ventilationsanlæg og husker at rengøre dem!

Det kan godt være, at der er nogen, der sidder og bokser med kommunale budgetter og, synes, at et optimalt indeklima er dyrt. Men det er endnu dyrere, at vi med søvngængeragtig sikkerhed, sender folkeskoleelever videre i uddannelsessystemet uden, de har opnået det fulde potentiale af deres evner og fra den undervisning, de har modtaget, fordi luften var for dårlig. Måske vi skal stille krav om, at luftkvaliteten i klasselokalerne er af samme kvalitet som på Rådhuset!

Det er ikke en udgift. Det er en investering, som kommer mange gange tilbage. Kun forsimplede kassetænkende regneregler står i vejen for de nødvendige forbedringer. På dette område sparer man virkelig på skillingerne, mens man lader dalerne rulle.